

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O.

Nakładem Drukarni Nadyworněj W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 16. — W Piątek dnia 19. Stycznia 1838.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 15. Stycznia.

N. Pan rozkazać raczył, ażeby uroczystość koronacji i orderów tego roku d. 21. m. bież. obchodzono. Ograniczone przestwory dozwalaia tylko obecności kawalerów i posiadaczy królewskich orderów i znaków honorowych, ktorzy wyraźnie na uroczystość tę i do stołu królewskiego wezwani zostaną.

Berlin, dnia 15. Stycznia 1838. r.

Król. Generalna Kommissya orderów.

~~~~~

Wiadomości zagraniczne.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 7. Stycznia.

Posiedzenie Izby Deputowanych d. 6. Stycznia. Oto jest projekt do adresu, nłożony przez Pana Saint Marc Girardina i na tém posiedzeniu przeczytany przez Pana Dupina, jako odpowiedź na mowę od tronu:

N. Panie! Winszujemy sobie wraz z W. K. Mością zapatrując się, jak Francya swoje instytucje ustala, swoją pomysłność coraz bardziej rozprzestrzenia i przykład daje ludu, w którego używanie wolności z utrzymaniem publicznego porządku krok w krok postępuje. **Toto przywrócenie porządku dozwoliło W.**

K. Mości postępować za najdroższém i najdawniejszém życzeniem swego serca. Rząd W. K. M. korzystał z téj chwili. aby przez nadanie amnestyi zatrzeć pamięć naszych niesnask i przyczynić się do pojednania umysłów. Cieszy nas, że w imieniu Francyi możemy publicznie obwieścić, żeś w zaufaniu Swojem zawiedziony nie został, i że nawet przez łagodność, świadcząca o mocy rządu, nie na próżno karmiłś się nadzieją przytlumienia namiętności, oddalenia nienawiści i zaciętości i zmniejszania się codziennie liczby wicherzyciel spokoju. — Korzystałś z tego uspokojenia umysłów w celu zwołania kolegiów oborczych i wyrozumienia zdania kraju. Nie obawiamy się, żeby się tenże miał nas zaprzeć w chwili, gdy Ci szczerze nasze współdziałanie, zmierzające do zapewnienia Francyi pomysłności pokoju i porządku, przyobiecujemy. — Dowiadujemy się z ukontentowaniem, że pokój świata zdaje się być obecnie bardziej ustalony niż kiedykolwiek. Po zachowaniu honoru narodowego najbardziej Francją utrzymanie pokoju obchodzi. — Mocno nas dolega, że wojna domowa ciągle jeszcze Hiszpanią pustoszy; doznajemy wzruszenia na widok nieszczęść sprzymierzonego z nami narodu; przyklaskujemy wytrwałości obrońców Królowej Izabelli i pokładamy nadzieję w środkach, jakich się rząd W. K. M.

na mocy traktatu poczwórnego przymierza chwycić obowiązany być czuje, że takowe osiągnąć cel zamierzony, t. j. uspokojenie półwyspu i zapobieżenie nieszczyściom kontrrewolucyi. — Zameęcie dziedzica Twojej korony odpowiedziało życzeniom Francyi, i jeżeli młoda Xiężniczka, należąca teraz do liczby Twoich dzieci, tyle dowodów przychylności otrzymała, stało się to z tego powodu, że Francya, zanim ją jeszcze z przyczyny jej samej kochać zaczęła, już w niej zakład utrzymania się dynastyi W. K. M. upatrywała. Związek małżeński Xiężniczki Maryi powinien jeszcze w wyższym stopniu życzenia Twoje zaspokoić. — Armia nasza ujrzała po niebezpieczeństwach chwały pełnego szturmego powiewającą trójkolorową chorągiew na murach Konstantyny i w najpiękniejszym zwycięstwie znalazła nagrodę poniesionych trudów. Drugi z Twoich synów miał na wzór najstarszego udział w cierpieniach i sławie wojowników naszych. Nie dziwi nas bynajmniej, że się jego młodszy brat chciał z nim połączyć. Nauczyłeś synów swoich, że żadna inna większa sława spotkać ich nie może, jak kiedy najpierwszymi z pomiędzy tych będą, co krew swoją za ojczyznę przeleją. Podzielimy z Tobą modły przesłane do nieba za udzielenie nam zwycięstwa, ale zarazem także i żal nad stratą walecznych, co sławę naszą śmiercią opłacili, jako też i oznaki uczczenia tych, co szczęśliwi od braci swoich, mogą się z swego cieszyć zwycięstwa. Cieszymy się, że Francya ustaliła przez to zwycięstwo przewagę swoją na wschodzie Algieru, podczas gdy traktat pokoju zabezpieczył jej posiadłości na zachodzie. Sprawiedliwość, porządek, rzetelność, są obok użycia przemocy, gdzie się takowa potrzebną być okazuje, najskuteczniejszymi środkami do utrzymania się przy naszych zaborach, i w tymto duchu rozbiierać będziemy spodziewany dokładny wykaz tamecznego stanu rzeczy jako też i wydatków, jakich utrzymanie władzy naszej w Afryce wymaga. — Marynarka nasza popierając reklamacye kupców naszych z tamtej strony morza, przyłączyła do świetnych usług także i użyteczne usługi. Pod jej zasłoną uprzątną deputowani nasi przeszkody, jakie jeszcze spełnieniu zobowiązań z strony wyspy Hayti względem Francyi na przeszkodzie stoją. — Z żywym ukontentowaniem zapatrywać się będziemy na rozprzeszczępowanie nasze związki handlowe w południowej Ameryce i pragniemy, aby zawarty z Boliwią traktat takowe jeszcze bardziej ustalił. — Skarb nasz w pomyślnym zjawia się stanie, a pomyślność ta, skutek prawdziwej oszczędności, dozwoli

zapewne przez zmniejszenie renty zmniejszy zarazem ciężary kraju. — Z najsumienniejszą bacznością rozbiierać będziemy przełożone nam polityczne, obywatelskie i handlowe prawa. — Z równą sumiennością roztrząsać będziemy projekt do prawa względem poprawy naszych wielkich linii komunikacyjnych i utworzenia nowych. Zważając na prawdziwy związek między wielkimi przedsięwzięciami, potrafimy tym dokładniej ocenić korzyści, jakie zład dla naszego handlu, przemysłu i rolnictwa wynikną. — Tak N. Panie, chętnie powtarzamy z Nim, że deputowani departamentów nigdy się wśród pomyślniejszych okoliczności około tronu Twego nie zebraли. Francya, dzięki mądrości i patriotyzmowi obywateli, Izby i rządu, jest wolną i spokojną. Dynastya, którą na tron wyniosła, i karta, którą sobie w 1830. r. nadała, są teraz od wszelkich pocisków stronnictw wolne. Jestto dzieło siedmiuletnich natężeń. Połączymy się z rządem W. K. M. dla ukończenia tego chwalebego dzieła. Wolni od wszelkiego zobowiązania się, wiemy, że nas kraj wysłał, nie dla podsycaenia nieszczęsnej niezgody stronnictw, lecz dla czuwania nad całością ustaw Francyi, utrzymania jej spokojności, powiększenia jej moralnego i materialnego szczęścia i zachowania jej narodowego honoru. Tęto są uczucia, które wszystkich obywateli ożywiają, i które Izba z największą radością W. K. M. obwieszcza w chwili, w której zatrudnienie swoje rozpoczyna.

Z dnia 8. Stycznia.

Rząd ogłasza dzisiaj następującą telegraficzną depeszę z Bajonny z dn. 3. m. b. (której prawie dosłowną treść już onegdaj umieściliśmy): „Basilio Garcia d. 29. Grudnia pod Alcanadre w pobliżu Logrono z 8 batalionami i 200 końmi przez Ebro przeszedł; 1000 ludzi wzbraniało się przez rzekę przeprawić, zbiegli więc albo utonęli.“

Piszą z nad granicy hiszpańskiej z d. 4. m. bież.: „Potwierdza się, że po demonstracyi przez Don Basilio Garcia d. 28. Grudnia pod Mendawią wykonanej, przeprawa korpusu jego przez Ebro istotnie nastąpiła, a to w nocy z d. 28. na 29. pod Lodosa w kierunku ku Alcanadre, które to miasteczko na prawym leży brzegu, o 3 mile poniżej Logrono. Cały korpus składa się z 8 batalionów i 200 koni, i liczy około 5000 ludzi, z liczby której wszelako 1000 przez rzekę brnąć nie chciało. Gdy ich więc do tego przymuszono, część uciekła, a wielu też w rzece utonęło. — Główna kwatera karolistów d. 29. była w Durango, dokąd Don Carlos dnia wspomnianego powrócił, przeprowadziwszy przeznaczoną do Asturyi wyprawę

Generala Guergué aż do Orduny. — Stosownie do listów z San Sebastyanu czekano tam kilku statków angielskich, mających resztę legjonu angielskiego wziąć na swój pokład. Niesła oraz wieść, że stojący w porcie Passage batalion marynarki angielskiej do Halifax się zaambarkuje, aby wojnę domową w Kanadzie przytłumić. Wymieniają już bryg angielski „Inconstant“ o 26 działach jako okręt mający wojsko to do Ameryki przewieźć. — Dn. 25. Grudnia obchodzono w Bilbao dzień doroczny cofnięcia oblężenia. O godzinie 10tej przed południem gwardya narodowa i wojsko liniowe stanawszy pod bronią tworzyły szpaler od ratusza aż do kościoła św. Jakuba, gdzie w obec wszystkich władz cywilnych i wojskowych dziękczynne było nabożeństwo. Po odśpiewaniu „Ciebie Boże, chwalimy“ zgromadziło się wojsko na placu konstytucyi, gdzie dla magistratury estradę urządzono. Skoro się urzędnicy zeszli, Syndikus miasta pismo wydane przez Królową do mieszkańców po ostatniem oblężeniu, przeczytał. Balkon ratusza czworońmi kobiereami i dwoma ozdobionymi był portretami, z których jeden owdowiła Królowę, a drugi młodą Królową przedstawiał. Wieczorem miasto było oświetlone.

W Konstytucyi niście czytamy: „Otrzymałiśmy drogą nadzwyczajną pisma z Madrytu z d. 31. Grudnia. Sądżono, że Markiz Espeja, wybierający się do Paryża, na próżno się fatygował, kedy w miejsce jego Xięcia Frias Posłem w Paryżu mianowano. Poselstwo w Londynie Generalowi Cordova ofiarowano, i Królowa Krystyna pragnie, żeby urząd ten przyjął. Hr. Ofalia chce wszystkie osoby, co by mu zawadzać mogły, oddalić.“

Z dnia 9. Stycznia.

Na wczorajszém i dzisiajszém posiedzeniu Izby Deputowanych toczyły się dalsze obrady nad projektem do adresu.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 6. Stycznia.

Wedle doniesień z Bogota, z ostatniego Października, rząd Niższej Granady, na przedstawienie Posła angielskiego Pana Turner, rozkazał odjąć pieczęć z gmachu konsulatu angielskiego w Panama, który skutkiem nieporozumień dawnego Wicekonsula angielskiego tamże, Pana Russell, dotąd był jeszcze zamkniętym.

Gazeta New-York Herald daje następujący obraz Papineau, głównego sprawcy powstania w Kanadzie: „Ludwik Jozef Papineau, zajmujący niedawno tak ważne miejsce w wypadkach Kanady, ma wieku lat 42. Jest Notrzymaszem i posiada znaczny majątek;

ponieważ zawód sądowy w żadnym kraju nie jest tak korzystnym, jak w N zszęd Kanadzie. Papineau posiada dosyć ukatalcenia, dobry mówca, więcéj jednak jest deklamatorem, niż loikiem. Przekonany o świętości swéj sprawy, i o zamiarze Anglii, od roku 1825 zapamiętałe opierał się wszystkim postanowieniom rządu, we wszystkim, co polityki dotyczy, jest nieugiętym, a śmiertelnie nienawidzi Anglii i Stanów Zjednoczonych. Handel uważa jako nowość, której wprowadzenie ma być szkodliwem jego współrodakom, jedynem właściwem ich zatrudnieniem sądzi być rolnictwo. Jest przeciwnym rozszerzaniu umiejętności języka angielskiego, ponieważ go uważa jako nieznaczny, lecz niebezpieczny środek rozkrzewiania nowych zasad. Jakkolwiek podobne zdania stawiają go na czele zwolenników swego stronnictwa, jednakże Papineau nie jest nazbyt niebezpiecznym dla rządu, bo mu zbywa na osobistej odwadze. Jest on otwartym i zapalonym obrońcą praw, i wściekłym nieprzyjacielem miejscowej władzy. Lordom Dalhousie, Aylmer i Gosford zarzucał przekroczenia, jakich tylko człowiek dopuścić się jest w stanie. W czasie ostatniej walki przy St. Charles schronił się w bezpieczne miejsce i mimo całej energii i wszystkich przymiotów Katyliny, osobistego bezpieczeństwa nie odważył się nigdy narazić.

B e l g i a.

Z Bruxelli, dnia 9. Stycznia.

Dr. Coremans, jeden z redaktorów pisma „Conservateur“, organu belgijskiego stronnictwa zaalpijskiego, w piśmie do Kuryera belgijskiego wydaném twierdził, iż dziennik jego bynajmniej nie z przyczyny ubytku prenumeratorów wychodzić przestał; nie widzi wprawdzie przyczyny powiedzieć, dla czego go więcéj nie wydają; zagraniczne dzienniki pobutki te odgadną. — Independant list ten dzisiaj objaśnia, dowodząc, że nie wpływ zagraniczny na gabinet belgijski, lecz jedynie tylko postanowienie właścicieli „Conservateur“, aby żadnych więcéj dla gasnącej téj gazety ofiar pieniężnych nie ponosić, prawdziwą przyczyną upadku téj gazety.

(Z Gaz. Rzqd. Pr.) — Dzienniki rewolucyjne belgijskie same teraz odstawiają zamiary tamecznych związkowych, i dowodzą konieczności oparcia się wszystkiemu temu, coby zamiarom tym mogło być pomocném. Dziennik „Belge“ zawiera w numerze swoim z d. 3. m. b. artykuł pod napisem: „Belgijsko-Reńska konfederacya“ należący do rzędu najbezpieczniejszych, które kiedykolwiek z pióra hie-

rarchicznych rewolucjonistów w Belgii wypłynęły.

N i e m c y .

Z Dreżna, dnia 10. Stycznia.

Przed niejakim czasem Korrespondent Wiedeński doniósł o aresztowaniu tu dwóch Pojaków, którzy do Polski i Rossyi w zbrodniczych zamiarach udać się chcieli. Możemy uroczyście oświadczyć, że to czczym wymysłem wspomnianego korrespondenta; tu albowiem żadnego Polaka ani aresztowano, ani też innemu rządowi nie wydano. (Gaz. Lipska.)

W ł o c h y .

Z Neapolu, dnia 29. Grudnia.

Wojsko przeznaczone do trzeciej wyprawy, wysłanej do Sycylii, napowrót tu przybyło. Ogłoszenie zupełne z wojska Sycylii wzbudza w niektórych domysły, iż Król zaniechał zamiaru zniesienia oddzielnej ustawy Sycylii, aby ją przez to postawić w równi z prowincją neapolitańską jak powszechnie mniemano. Postanowienie królewskie, wydane na początku Listopada, przez które zniesieniem tu zostało Ministerstwo spraw sycylijskich, jak ni-mniej w hierarchii rządowej, obumniejszających zmian w hierarchii rządowej, obudziło wielką zwłaszcza w Palermo niespokojność umysłów. Wszakże gdy nic takiego później nie postanowiono, co by zmierzalo, jak to mniemano, do zniesienia ustawy sycylijskiej, uspokoiły się umysły, do czego jedynak najwięcej przyczyniło się równie przeznaczone jak sprawiedliwe i energiczne postępowanie Rządcy Xięcia Laurenzana. Pozyskał on sobie w opinii publicznej wielką przychylność przez swoją znaną powszechnie prawdość i ciągle okazywane w swoim postępowaniu umiarkowanie. Działa on bez usanku dla dobra ludu, gdzie tylko jego pomoc nie przechodzi granic możności. Sami nawet Sycylijczycy łączą swe za nim głosy. Jemu to głowie przypisują, iż przez swoje równie silne jak z drugiej strony prawdziwe przedstawienia, oraz wyświecanie istotnego położenia rzeczy, skłonił Króla do tego, aby odwołał wysłane do Sycylii wojska. Jakoż zaledwie spełnieniem to zostało, nagle wszelkie znikły obawy, tak jak mgła przed promieniem słońca.

Utrzymują, iż jeden z dowódców, w czasie powrotu wojska z Sycylii, chciał się dopuścić defraudacyi towarów przechowanych w beczkach pod firmą: „rekwizyta pułkowe“; wydany jednak został przez nieprzychylnego mu żołnierza. Wszyscy nader są ciekawi wypadku procesu.

G h i n y .

Wedle doniesień nadeszłych z Kantonu, spodziewają się, że Bząd portugalski odwoła swo-

je postanowienie, ażeby wywalić jezuitów pozostałych w Macao. Tym więc sposobem jezuiti tak długo będą mogli zajmować się nawracaniem i nauczaniem krajowców, dopóki tylko Chińczycy na to pozwolą. Misyonarze zakonu tego liczą podobno dotąd kilka tysięcy nowo nawróconych, do których wysyłają chińskich i portugalskich nauczycieli. Do najuczniejszych jezuitów w Macao liczą Pana Gonzalves, jednego z największych znawców języka chińskiego, który kilka szacownych wydał dzieł.

Przedaż tryków i siemienia lnianego.

Dominium Gross-Nieder-Tschirne pod Górą (Guhrau) ma na sprzedaż 40 rocznych tryków z bardzo dobranej trzody, która corocznie trzy centary wełny wydaje. Ceny zastosowane do okoliczności czasu. Ma także do przedania 120 szefli sławnego siemienia lnianego Quaritzer-Kronen Lein nazwanego.

Chęć kupna mający zechcą się zgłosić do tamiecznego urzędu ekonomicznego.

Przedaż owiec na rozplód.

W dominium Weisholz, milę od Glogowy, będące do przedania od 1. Lutego, 80 sztuk dwu do pięciu letnich zdrowych maciorek z wielką i obfita wełną.

Kurs papierów i pieniędzy giełdy Berlińskiej

Dnia 16. Stycznia 1838.	Sto-pa prC.	Na pr. kurant	
		papie-rami	gotowizną
Oblig. długu państwa	4	103 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Pr. ang. obligacye 1830.	4	102 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Oblig. premii handlu morsk.	—	64 $\frac{1}{2}$	63 $\frac{1}{2}$
Oblig. Kurmarchii z bież. kup.	4	103 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Oblig. tymcz. Nowej Marchii dt.	4	—	102 $\frac{1}{2}$
Berlińskie obligacye miejskie	4	103 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Królewieckie dito	4	—	—
Elbląskie dito	4 $\frac{1}{2}$	—	—
Gdańskie dito w T.	—	43 $\frac{1}{2}$	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne	4	130	102 $\frac{1}{2}$
Listy zast. W. X. Poznańskiego	4	—	104 $\frac{1}{2}$
Wschodnio-Pr. listy zastawne	4	—	101 $\frac{1}{2}$
Pomorskie dito	4	—	101
Kur- i Nowomarch. dito	4	100 $\frac{1}{2}$	—
dito dito	3 $\frac{1}{2}$	—	99 $\frac{1}{2}$
Szląskie dito	4	107 $\frac{1}{2}$	—
Obl. zalegl. kap. i prC. Kur- i No- wej-Marchii	—	86 $\frac{1}{2}$	—
Złoto al marco	—	215 $\frac{1}{2}$	214 $\frac{1}{2}$
Nowe dukaty	—	18 $\frac{1}{2}$	—
Frydrychsдоры	—	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{1}{2}$
Inne monety złote po 5 talarów	—	13	12 $\frac{1}{2}$
Disconto	—	3	4